

Khu VH-LS Phượng Hoàng Thần Xa

Tên khác

Hang Phượng Hoàng, Thần Xa, Phượng Hoàng

Tỉnh

Thái Nguyên

Tình trạng

Đề xuất

Ban quản lý được thành lập

Có

Vĩ độ

21°43' - 21°52' vĩ độ Bắc

Kinh độ

105°53' - 106°10' kinh độ Đông

Vùng địa lý sinh học

06a - Nhiệt đới nam Trung Hoa

Tình trạng bảo tồn

Có rất ít thông tin về khu vực này và hiện nay không rõ về hiện trạng của vùng. Theo Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên (2000), thì vùng này bao gồm 2 khu: khu Phượng Hoàng ở phía đông và khu Thần Xa cách 10 km về phía tây. Khu Phượng Hoàng thuộc xã Phượng Hoàng, còn khu Thần Xa lại thuộc xã Thần Xa, cả hai khu đều thuộc huyện Võ Nhai, tỉnh Thái Nguyên. Tổng diện tích của cả 2 khu là 11.220 ha, bao gồm cả diện tích vùng đệm là 2.375 ha (Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên 2000). Như vậy, tổng diện tích đề xuất của rừng đặc dụng là 8.845 ha. Tổng diện tích của khu Phượng Hoàng kể cả vùng đệm là 3.867 ha, tương tự tổng diện tích khu Thần Xa kể cả vùng đệm là 7.353 ha (Anon. 1996).

Trong năm 1991, Khu Phượng Hoàng đã có Quyết định Số 3211/QDVH-BVH của Bộ Văn hoá Thông tin về bảo vệ Hang Phượng Hoàng với diện tích là 6.000 ha. Dựa trên cơ sở của quyết định này, Khu văn hoá lịch sử Hang Phượng Hoàng đã được ghi trong danh lục đề xuất hệ thống các khu bảo vệ đến năm 2010 với diện tích là 6.000 ha (Cục Kiểm lâm 1998). Tuy vậy trong danh lục 2010 cũng như quyết định của Bộ Văn hóa Thông tin đều không nói đến khu Thần Xa.

Theo Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên (2000), cả hai khu này đều được quản lý theo phân hạng quản lý khu bảo tồn thiên nhiên chứ không phải khu văn hoá lịch sử. Vì thế phân hạng quản lý hai khu này thực tế cũng chưa rõ ràng. Ban quản lý khu rừng đặc dụng đã được thành lập vào ngày 7/12/1999 theo quyết định của UBND tỉnh Thái Nguyên. Hiện nay Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên là cơ quan chịu trách nhiệm quản lý khu Phượng Hoàng - Thần Xa (Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên 2000).

Địa hình và thủy văn

Khu Phượng Hoàng - Thần Xa nằm trong vùng núi đá vôi phân bố ở tỉnh Thái Nguyên và Lạng Sơn. Khu Thần Xa là trung tâm của Núi Coc Chem, có đỉnh cao tới 731m. Tuy thế, điểm cao nhất trong khu này, lại ở cách xa Núi Coc Chem đến 3 km về phía nam. Vùng có địa hình thấp nhất là 50 m, thuộc khu vực thung lũng ven suối nên đường ranh giới phía tây. Khu Phượng Hoàng bị chia cắt bởi thung lũng suối Mo Ga, tại đây có đường cao tốc IB đi qua. Điểm cao nhất ở đây là Núi Nam Long (890 m) nằm về phía bắc của thung lũng này, trong khi đó độ cao về phía nam thung lũng chỉ tới 500 m.

Khu Văn hoá và Lịch sử Phụng Hoàng Thần Xa

Đa dạng sinh học

Có rất ít thông tin về giá trị đa dạng sinh học của vùng. Thảm thực vật tự nhiên chủ yếu là rừng trên núi đá vôi. Khu Thần Xa có 4.247 ha rừng, bằng 58% tổng diện tích. Khu Phụng Hoàng có 1.053 ha rừng, bằng 27% tổng diện tích của khu (Anon. 1996).

Trước đây, loài Vượn đen *Hylobates concolor* có thể đã sống ở khu Thần Xa. Tuy thế, trong quá trình điều tra vào tháng 3/1998, Geissmann và Vũ Ngọc Thanh (1998) đã không một lần nghe hoặc nhìn thấy loài này, họ chỉ ghi nhận thông tin trực tiếp về lần quan sát được gần đây nhất đối với loài Vượn đen vào năm 1997. Các tác giả cho rằng không chắc loài vượn còn tồn tại ở đây và nếu có thì chúng cũng khó sống sót được sang thập kỷ tới.

Các vấn đề về bảo tồn

Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên (2000) cho rằng các mối đe dọa chủ yếu đến đa dạng sinh học khu Phụng Hoàng - Thần Xa là phát rừng lấy đất canh tác, săn bắn và thu hái các sản phẩm rừng. Chi cục Kiểm lâm cũng lưu ý rằng hoạt động du lịch không được quản lý chặt chẽ cũng sẽ đe dọa đến các giá trị văn hoá của vùng.

Trong quá trình điều tra khu Thần Xa vào tháng 3/1998, Geissmann và Vũ Ngọc Thanh (1998) đã nhiều lần bắt gặp các thợ săn và những người chặt gỗ trộm ở rừng. Các tác giả lưu ý rằng sức ép từ săn bắn đã trở nên rất lớn trong vùng. Rừng khu Thần Xa thu hút khoảng 10.000 người dân đào vàng, họ đã tạo nên sức ép về săn bắn rất dữ dội trong những năm vừa qua. Geissmann và Vũ Ngọc Thanh (1998) cũng ghi nhận rằng việc sử dụng các hoá chất ở mỏ vàng đã gây nên sự ô nhiễm các dòng chảy trong vùng. Điều này có thể dẫn đến hàng loạt các hậu quả xấu đối với các hệ sinh thái thủy sinh, và có thể ảnh hưởng nhiều đến sức khoẻ của những người sử dụng nước ở vùng hạ lưu.

Các giá trị khác

Phụng Hoàng là địa điểm có nhiều khách du lịch trong nước đến thăm, là nơi có nhiều phong cảnh đẹp với hàng loạt các hang động. Trong tương lai UBND tỉnh Thái Nguyên đã có ý định phát triển dịch vụ du lịch tại khu vực này.

Các dự án có liên quan

Chưa có thông tin.

Tài liệu tham khảo

Anon. (1996) [Investment plan for Phung Hoang-Than Xa Nature Reserve, Thai Nguyen province]. Xuan Mai: Xuan Mai Forestry College. In Vietnamese.

Geissmann, T. and Vu Ngoc Thanh (1998) Preliminary results of a primate survey in north-eastern Vietnam, with special reference to gibbons. Unpublished report to Institute for Zoology, Hannover Zoological College.

Geissmann, T. and Vu Ngoc Thanh (in press) Preliminary results of a primate survey in north-eastern Vietnam, March 1998, with special reference to gibbons. Asian Primates.

Thai Nguyen Provincial FPD/Chi cục Kiểm lâm Thái Nguyên (2000) [FPD questionnaire]. Thai Nguyen: Thai Nguyen Provincial Forest Protection Department. In Vietnamese.